

Мергьяматлу, Регьимлу
Аллагьдин тварцелди!

السلام

АССАЛАМ

www.assalam.ru

НА ЛЕЗГИНСКОМ ЯЗЫКЕ

ДАГЪУСТАНДИН МУСУРМАНРИН ДИНДИН ИДАРАДИН ГАЗЕТ

№ 10 (113) октябрь 2008 г. / Шавваль 1429 г. / Лезги члалал вацра садра акьатзава. Кьимет 15 манат

Пайгьамбардин
асгьабар

Саид Ибн Амир
аль-Джумахи

Абдурагьман Рафат
Аль-Башадин
"Пайгьамбардин женгинин
юлдашар" ктабдай

Эвел – алатай нумрада

...Кисени гваз делегация
элкьвена Саидан патав хтана.
Динаррив ацланвай кисе акур
Саидай гьарай акьатна:

«Инна лиллагь ва Инна
илейги ражигун» («Дугьрида-
ни, вири Аллагь патал я,
элкьвена Гьадан патав хквен-
ни ийида» - бедбахтвал хьайи-
ла лугьудай гафар – Ред.).
Къалабулук акатай папа хабар
кьуна:

- Вуч хьана, я Саид, - Халиф
кьенвани?

- Гьа идалайни феи бед-
бахтвал хьанва, - жаваб гана
Саида.

- Мусурманар женгина
кукварнавани?

- Ваъ, гьадалайни феи
бедбахтвал хьанва, - гьарайна
Саида.

- Гьа идалайни феи бед-
бахтвал вуч хьун лазим я?
алатзавачир Саидалай адан
паб.

- Зи кваллиз зун дуъз рекье-
лай алудиз кланз и дуъндын
чиркер гьахьнава. Зи кваллиз
гьулгьула атанва.

Динаррикай гьеле хабар
авачир папа Саидаз меслят
къалурна: «Гьак! ятла, акьуда
ам и квалляй».

- Вуна заз и карда куьмек
гудани?

- Эхъ.

Ахпа Саида акьудна дина-
рар гьвечи кисейриз пайна ва
абур вири кесибриз паюн
эмирна.

* * *

Вахтар алатайла Умар ибн
аль-Хаттаба (Аллагь вичелай
рази хьурай!) агьалияр яша-
миш жезвай гьал акун патал
аш-Шамдиз фин кьетна. Рекье
ам Хомс лугьудай шегьерда
акьваз хьана.

Гьа и вахтунда Умарал кьил
члугун патал шегьердин веки-
лар атана.

►► 4

ВИРИ АЛЛАГЪ ПАТАЛ Я, ЭЛКЪВЕНА ГЪАДАН ПАТАВ ХКВЕДА

Исламдихъ галаз женг

Хаджи-Мурат РАДЖАБОВ

Абдулла Алишаев рикел хкуналди

Рамазандин варз
алукьнавай, мусур-
манрин сив хуьнин
къвед лагьай югъ тир.
Пак вацран и йикъара
вуч кьилел къведайтла
низ чидай? И вацра
вирида чеб Аллагьдиз
ибадат авуниз бахшда
лагьана фикирнавай.
Амма, гьайиф хьи,
чуру хабарди вири
мусурманрин рикел
тларна – Россияда
твар-ван авай журна-
лист, «ТВ-Чиркейдин»
кьилин редактор
Абдулла Алишаев яна
кьена

А инсафсуз кар Махачкъала
шегьердин Сепараторный
поселокда хьана. Кьвалах-
дилай гьугьуьниз, хушунин
кап! жедалди, сив хкудиз

кваллиз хквезвай Абдулла
авай машин гьуллеламишна.

И кардин ван хьайи мусур-
манрин рикел тлар хьана. И
кар ни авуна?

Инсанриз хийир гун патал,
рикин сидкьидай Аллагь патал
кьвалахзавай касдал и пак
вацра гьил хкаждай ихтияр
абуроз ни гана?

Абдулла дерин чирвилер

авай, акьуллу, интелегентлу
ва камаллу кас тир.

Ада гьи тема кьачуртлани
адаз ам Исламдин клалубрай
килигдай. Ада ийизвай вири
кран риклин сидкьидай ийи-
дай.

Члалахъ хьухъ, гьич са твор-
ческий кьвалахни арадал къве-
дач, эгер ам риклин сидкьидай
тавуназ хьайитла. ►► 3

НУМРАДА:

2 Дегишвилер
хьанва

5 Вагьабитар
вуч ксар я?

6 Исламда
фалчивал

7 Дуъз рекьин
эвел

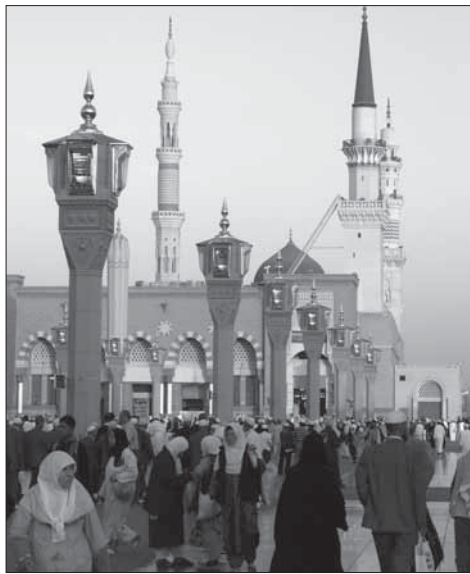
СИВ ХУЬНИН СУВАР: ФОТОРЕПОРТАЖ

ГЪАЖ-2008

Сентябрдин сифте кылерай Дагъустан Республикадин Правительствода 2008-йисан гъаж-компаниядин рабочий группадин заседание кыле фена. Адан кваллахда РД-дин муфтийдин гъаждин рекъяй заместителди, ДУМД-дин теклифдалди гъаждал машгул жезвай вири фирмайрин, РФ-дин МИД-дин Дагъустанда авай представительстводин, Гьукуматдин диндин рекъяй комитетдин ва «Дагъустандин авиалиния» авиакомпаниядин векилри иштиракна.

Заседание Гьукуматдин сад лагъай вице-премьер Н.Э.Къазиева кыле тухвана. Заседаниедал гъаждиз виликамаз гъазур хъунин, авиаперевозкайрин гъакъиндай, визаяр къачунин, КСА-да ксудай чкаяр кирида къунин ва маса месэляяр къарагъарна. Заседанидин эхирдай гъаж тешкил авунин ва аниз фидай

маршруттин гъакъиндай са жерге важиблу кърарар къабулна.

Гъаж-фирмайрикай садан руководитель Мегъамед Мачилаева хабар гайивал, алай вахтунда абуру Саудовский Аравиядин «Аль-Лама тревел» авиакомпаниядихъ галаз переговорар кыле тухузва. Им чпихъ гъаж тешкил авунин карда еке тежриба авай компания я. Амма Махачкъаладин аэропортунивай еке самолетар къабулиз жезвач. Гъаниз килигна Мединадиз авиарейсер Бакудай тамамардайвал я. Бакудиз къван

Дегишвилер хъанва

зияратчияр автобуса ва я поезда аваз тухудайвал я.

Авиарейсар «Боинг» фирмадин самолетри кылиз акъудда. Гъар са самолетда 220 ва я 340 кас гъатзава. Вири санлай 1980 кас зияратчияр тухудайвал я. Амма и рекъем дегиш хъун мумкин я. Зияратчияр 45 касдикай ибарат тир кылди-кылди группайриз пайда. Гъар са группадин кыле вичин руководитель жеда.

Идалайни гъейри, Арафадани Минада чи зияратчийриз къуллугъ ийизвайбурун къадарни артухарда.

Алай йисуз автотранспортдиз ийизвай истемешунар екебур я. Алатай йисарив гекигайла, цийивилер тунва. Гъа икI, алай йисуз чилин транспортдивай международный перевозкаяр ийидай ихтияр ава лагъай карточкаяр истемешда. Алава яз, гъар са транспортдин иесидивай ада гъалзавай машиндин ирид йисалай гъаф туширди тестикъарзавай чар истемешда.

Чилин транспортда аваз физвай зияратчияр патал маршруттар гъа виликанбур яз ама.

islamdag.ru

ДАГЪУСТАДИН ГЪАЖ-КОМПАНИЯДИН МАЛУМАТ

Алай вахтунда гъаж жуьреба-жуьре компанийри тешкилзава. Вуж гъинай ятIа инсанрин кыл акъатзавач. Гъаниз килигна Дагъустандин гъаж-компанияди вичин зияратчияр патал махсус бейджикар гъазурнава. Сергъятрал алай таможнийрал, акъвазнавай чкайрал, гъакI Минада ва Арафада, маса шегъерра а бейджикар гъайбуруз къуллугъ ийида. Дагъустандин гъаж-компаниядин зияратчийрив гъар садав махсус сумка ва маса зияратчийрилай тафаватлу ийидай лишанар вугуда.

Халид ибн Валидалай атанвай
Гъадис

Мугъаммад Пайгъамбардин ﷺ патав са араб атана ва ада икI лагъана:
- Я Аллагъдин Пайгъамбар, зун ви патав са кардикай хабар къун патал атанвайди я.

Пайгъамбарди ﷺ лагъана:

-Вуна хабар яхъ, за жаваб гуда.

-Заз чирвилер авай инсанрин арадай артухди жез кIанзава, - лагъана арабди.

-Аллагъдикай кичIе хъухъ, ва вун чирвилер авайбурулай виридалайни артухди жеда.

-Заз инсанрин арадай виридалайни девлетлуди жез кIанзава.

-Вун Аллагъди гайидал рази хъухъ, вун виридалайни девлетлуди жеда.

-Заз виридалайни гъахълуди жез кIанзава.

-Жуваз вуч тIалабзаватIа, масадазни гъам тIалаб ая.

-Заз виридалайни регъимлуди жез кIанзава.

-Вуна инсанриз хийир це, вун виридалайни регъимлуди жеда.

-Инсанрин арадай Аллагъдин вилик къетIенди жез кIанзава.

-Вуна гъаф Аллагъ рикIел гъваш, вун Аллагъин вилик къетIенди жеда.

-Захъ тамам иман хъана кIанзава.

Жуван кылих хъсанара ва вахъ тамам иман жеда.

-Заз хийирлуди жез кIанзава.

-Вуна Аллагъдиз ибадат ая, на лугъуди, Ам ваз аквазва. Ам ваз аквазвачIани, Адаз вун аквазвайди я.

-Аллагъдиз муьтIугъ жез кIанзава.

-Ферзер кылиз акъуд, вакай муьтIугъди жеда.

-Аллагъди зун гунагърикай михъи авуна кIанзава.

-Джунаматдилай (папахъ галаз месин алакъайрилай) гуьгъуьниз михъидаказ эхъухъ, Аллагъди вун гунагърикай михъи ийида.

-Къияматдин Юкъуз Аллагъди зун нурда аваз хкажнайIа кIандай.

-Садахъ галазни инсафсуз жемир, Аллагъди вун нурда аваз хкажда.

-Къияматдин Юкъуз Аллагъ захъ галаз мергъяматлу хъана кIандай.

-Жувахъ галазни ва Аллагъдин лукIарихъ галаз мергъяматлу хъухъ.

-Заз жувахъ гунагъар тIимил хъана кIанзава.

-Истигъфар артухар ая (гунагърилай гъил къачунин минет; адан куьруь жуьре - "астагъфируллагъ" я), вахъ гунагъар тIимил жеда.

-РикIин чIехивал (благородный) авайди жез кIанзава.

-Жуван крара инсанриз шикаят ийимир.

-Виридалайни къуват-луди жез кIанзава.

-Аллагъдик умуд кутур, виридалайни къуватлуди жеда.

-Аллагъди заз и дуьньядин няметар артухарна кIанзава.

-Гъамиша дастамаз гваз хъухъ.

-Аллагъдизни Пайгъамбардиз ﷺ кIаниди яз жез кIанзава.

-Аллагъдизни Пайгъамбардиз ﷺ вуч (вуж) кIанзаватIа, жувазни гъабур кIан хъухъ.

-Къияматдин Юкъуз Аллагъ залди ажугъламиш тежедайдахъ инанмиш жез кIанзава.

-Аллагъди халкънавай затIарал ажугълу жемир, ва вун инанмиш жеда Къияматдин Юкъуз Аллагъ валди ажугълу тежедайдахъ.

-Зи дуьядиз Аллагъди жаваб гана кIанзава заз.

-Гъарамдикай (къадагъадикай) яргъа хъухъ, Аллагъди ви дуьядиз (минетуниз) жаваб гуда.

-Къияматдин Юкъуз Аллагъди зи нукъсанар чуьнуьхарна кIанзава заз.

-Жуван стхайрин нукъсанар чуьнуьхар ая.

-Гъалатрикайни гуьнагърикай куь хуьзва?

-Пашманвили, накъвари ва азарлувили.

-Аллагъдин вилик гъихътин хъсанвал вине я?

-Хъсан кылих, дамах гвачирвал ва бедбахтвиле сабурлувал.

-Аллагъдин вилик виридалайни пис кар гъим я?

-Пис кылихни къанихвал (мискъинвал).

-И ва муькуь дуьньяда Аллагъдин ажугъ куь секинарзава?

-Чинебадаказ садакъа гуни ва хъелзавайбур дустар хъувуни.

-Къияматдин Юкъуз жегъеннемдин цIай куь уьлуьхъарда?

-Бедбахтвални хажалат хъайила сабурлувал хуьни.

Имам Мустафийриди лагъана: "И гъадис хътин маналу, хийирлу гъадис мад заз акунач".

КIватIайди ва хвейиди имам Агъмад ибн Гъанбал я

ВИРИ АЛЛАГЪ ПАТАЛ Я, ЭЛКЪВЕНА ГЪАДАН ПАТАВ ХКВЕДА

1 « Адан ва «ТВ-Чиркейда» кваллахзавай амай юлдашрин руьгер лагайтла Аллагъ-Таала кланивилин ва халкъдиз хийир гунин гъиссеривди ацланва, гъавилляй абурун передачаяр инсанриз гзаф хушни я.

Абдулла Алишаев виридаз чидай ва клани тир. Ада гзаф къадар документальный фильмаяр акъудна, адан журналиствилин къетпенвал адакай ибарат тир хъи, ам анжах халкъдиз хийир гун патал чалишмиш жезвай. Гъич садрани ам, са бязи журналистри хъиз, иесийрин заказдалди къалмакъал галай публикацияр акъудиз, гъадалди пул къазанмишай кас туш.

Абдулла автор яз «ТВ-Чиркейди» къалурнавай наркоманидикай, СПИД чукуникай видеофильмайриз, «Адетдин вагъгабизм» документальный фильмдиз гзаф инсанар интересдивди килигна ва абуруз лап хъсан къимет гана.

Ада ва адан юлдаши Ингушетиядин школайра рушариз ва гадайриз чарачараз тарсар ва ана Исламдин тарсар гъикл кыле тухузватла фильм гъазурнай. Адаз Дагъустандин бязи школайрани рушариз ва гадайриз чараз тарсар тухвана, факультативар яз диндин

Исламдихъ галаз женг

ихтияр авачиз абурувай са карни ийиз жедач.

Гъакъикъи динэгълийриз и карчизва, гъакл хъайила, абуруз са куьналдини кичлерар гуз жедач, ва садавайни абурун винел гъалибвал къачуз жедач.

Гъар са гъахтин къиникъ хъана риклер тлар хъайила, мусурманар тупламиш ва генани къуватлу жезва. Къейи садан чкадал, риклин сидкъидай Аллагъ патал кваллахзавай са шумуд активист пайда жезва, абуру Абдулла Алишаеван ва чпин Халикъдин патав хъфенвай маса шагъидрин кваллахар давамарзава.

Ахтин гъар са къиникъ мусурманар патал «вилик фин» лагай хътин буйругъ жезва, абуру исламдин кваллах гъич са декъикадани акъвазар тавуна вилик тухузва.

Туьтуьнихъ къван гунагъра ва ивида авай ксар ава жеди, абуруз Исламди инсанриз гузвай экв акурла киче жезва.

Къакъан минаретар алай мискинар

бинейр чирна кланзавай. Иншааллагъ, Абдулла Алишаеван чалишмишвилер гъакл фидач.

«ТВ-Чиркейди» акъуднавай «Чи Дагъустан» твар ганвай фильмайрин сериядиз килигай гъар са касди Абдулла Алишаев Дагъустандин лайихлу хва тирди ва гъахтинбур гзаф хъанайтла хъсан тир лугъудай!

Республикадин твар-ван авай артистри Абдулла Алишаеван шииррай мавлидар ва нашидар тамамарзава. Вичин куьруь уьмуьрда, 39 йисан къене, ада халкъ патал авунвай къван кваллахрин къадар гъисабиз жедач. Пак рамазандин вацра Абдулла Алишаев шагъид яз и дуьньядай фена.

Ам вуч патал яна къена?— лугъуз гзафбуру хабар къазва. Ам я карчи тушир, я политик тушир, я креслодин гуьгъуьна авай кас тушир, ада я чуьнуьхдачир, я рекъидачир...

Ада обществодиз ислягъвал ва

Мусурман рекъиз жеда, амма абурувай Ислам тергиз жедач. И дуьньядал жазадикай ва суддикай катиз жеда, амма Къбияматдин йикъан жазадикай санизни катиз жедач

хийир гъизвай, чи аялрикай наркоманар тахъун ва абуру чуру уьмуьр тухун тавун патал чалишмиш жезвай.

Абдулла Алишаева югъ-йиф талгъана Аллагъдин разивал къачун патал зегъмет чуьгуна ва Аллагъдин рекъе шагъид яз къинни авуна. Белки ада Аллагъдивай вичин дуайра гъахтин къиникъ тлабани авунай жеди, Аллагъ-Тааладини адаз ам багъишна, ахтин къиникъиз анжах хкъанвай ксар лайихлу я.

Исламдин душманри виридалай хъсанбур, халкъ патал хийирлу крар ийизвайбур хкъазава. Абурун крарай мусурманриз акси ихтин гафар кватзава: «Куьне куь мискинра ацукъна кылер хкаждач, масабурузни

Исамдикай ахъайдач, а кваллах авурбурни чна рекъида, Сайидмугъаммад-гъажи Абубакаров, Къурамугъаммад-гъажи Рамазанов, Губден хуьруьн имам Нурмугъаммад-гъажи Гъажимугъамедов ва масабур хъиз».

Амма Исламдин ва гъакл вири инсаниятдин душманрихъ гъикъван чехи пулар ва мумкинвилер аваз хъайитлани, мусурманрихъ авай затл авач.

Ам: «Ла хлава ва ля къувватта илля биллягъ», - лугъудай келимаяр я, - «Аллагъдихъ хътин къуват ва зурбал авач».

И чилин винел икъван гагъди яшамиш хъайи къван ва идалай гуьгъуьниз яшамиш хъижедай инсанар вири кватл хъайитлани, Чехи тир Аллагъдин

акурла, иллаки жуьмядин йикъара анрай экъечизавай агъзурралди мусурманар акурла, абуруз киче жезвай хътинди я. Республикадин гъар са пипле цийи медресеяр ва Аллагъдин квалер эцигзава лагай ванер галукайла, абурун япар биши жезва жеди, Исламдин чирвилер гудай цийи карханаяр ачух жез акурди вилер буьркъуь жезва жеди, исламдин телепередачайриз килигдай члавуз абурун чандилай къатар физва, исламдин СМИ-рин твар къурла, абурук зурзун акатзава. Хемис ва гъяд йикъариз мусурманар хатмдиз ва салаватриз кватл хъуникай кичезва.

Алимрин межлисар икъван гзаф вучиз тухузвайди я лугъуз суалар гузва. Чи куьчейра хиджабар алай рушар акурла, абурун къадар артух жез акурла, абуруз киче жезва....

Мусурман рекъиз жеда, амма абурувай Ислам тергиз жедач. И дуьньядал жазадикай ва суддикай катиз жеда, амма Къбияматдин йикъан жазадикай санизни катиз жедач.

ДУГЪРИДАННИ, АЛЛАГЪДИ ГЪАР СА ВИШ ЙИСАН СИФТЕ КЫЛЕРАЙ
ДИНДАЛ ЧАН ХКИДАЙ КАС РАКЪУРДА

Гъадис

ПАЙГЪАМБАРДИН АСГЪАБАР

1 « И кардикай менфят къачуналди, Умара куь амир, яни Саид гьикI ава лагъана хабар къуна.

Атанвайбуру Саидалай шикаятар ийиз башламишна. Абуру Саидан къуд гьалатдин тIвар къуна. Гъар са гьалатди адакай еке тахсиркар ийизвай.

Гуьгъуьнлай Умара (Аллагъ вичелай рази хъурай!) ихтилат авуна:

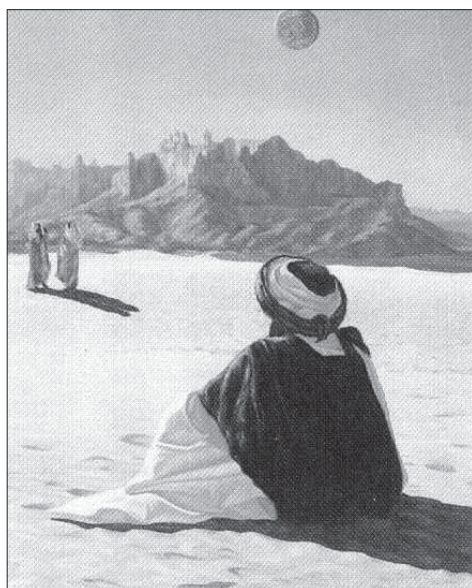
«За абуруз Саидни галаз зи патав эвер гана. Гъа са вахтунда за зи рикIяй Аллагъдивай Саидан гьакъиндай зи фикир дегиш тавунни тIлабзавай. Инсанар чпин амирни галаз зи вилик акъвазайла, за хабар къуна: «Лагъ, вуч тахсирар кутазва куьне куь амирдик».

Абуру жаваб гана: «Гъич са юкъузни ам вахт къизгъин жедалди чи патав экъечIзавач». За хабар къуна: «Идан гьакъиндай вуна вуч лугъуда, я Саид?».

Са тIмил кисна Саида жаваб гана: «Аллагъдал къин хъуй, заз и кардикай лугъуз кIанзавачир. Эгер гьакъван чарасуз ятIа, кар ана ава хьи, захъ кIвале къаравуш авач. Гъаниз килигна, за гъар пакамахъ хизан патал тини ишинзава, ахпа ам къарагъдалди гуьзлемишзава. Идалай гуьгъуьниз за лавашар чразва, ахпа, дастамаз къачуна, инсанрин патав экъечIзава».

Умара вичин ихтилат давамарна: «За абурувай квехъ мад гьихътин шикаятар ава лагъана хабар къуна. Инсанри жаваб гана: «Иифиз гъич садавайни адавай жаваб гуьзлемишиз жезвач».

Саид Ибн Амир аль-Джумахи

За хабар къуна: «Идан гьакъиндай вуна вуч лугъуда, я Саид?».

Ада жаваб гана: «Гъа и кардикай заз лугъуз кIанзавачир, Аллагъдал къин хъуй. ГъакI ятIани за лугъуда, югъ за инсанрихъ галаз акъудзава, йиф лагъатIа, за къудратлу Аллагъдиз бахшзава».

За абурувай мад гьихътин шикаятар ава лагъана хабар къуна.

Инсанри жаваб гана: «Вацра са югъ ам эсиллагъ инсанрин патав экъечIзавач».

«ИкI вучиз я?», - суал вугана за Саидав.

Саида жаваб гана: «Захъ къаравуш авач, парталарни зал алайбуру гъа квез аквазвайбуру я. Вацра са сеферда за абуру чухъуьзва, ахпа абуру къурадалди гуьзлемишзава, няни хъайила зун инсанрин патав экъечIзава».

За мад инсанривай хабар къуна: «Мадни квехъ гьихътин шикаятар ава».

Инсанри жаваб гана: «Са бязи вахтара ам вич-вичикай хкатна ярхар жезва ва гъа и кар себегъ яз адавай чи межлисра иштирак ийиз жезвач».

За хабар къуна: «Им вуч лагъай чIал я, я Саид?»

Ада жаваб гана:

«Зун бутперес тир вахтунда Гъубайб ибн Ади рекъидайла шагъид хъана. «Ваз ви чкадал, вун къутармиш хъана, Мугъаммад хъанайтIа кIандайни?» лугъуз къурейшри ам кукIвардайла заз акуна. Гъубайба абуруз ихътин жаваб ганай: «Валлаги, заз зун къутармиш хъана зи хизандин арада аваз Мугъаммадаз зIа зи паталай гъич са рабни фена кIандачир». Зи рикIел и шикIил хтайла, Аллагъ-Таалади, Гъубайбаз куьмек ганач лугъуз, за залай гъил къачун тийидайдакай фикирзава. Гъа ихътин вахтунда зун залай физва».

Идалай гуьгъуьниз Умарай гъарай акъатна: «Гъамд хъуй Аллагъдиз Саидан гьакъиндай зи фикир дегиш тавур!»

Ахпа Умара Саидаз агъзур динар ракъурна. Папаз пулар акурла, хвешни хъана. Аллагъдиз шукур хъуй чаз ибуру ракъурай, - лагъанай ада, - чаз недай-хъвадай шейэр къачу ва къаравушар яхъ».

Саида вичин папаз икI лагъана: - Ваз идалай хъсан кар ийиз кIанзавачни?

- Ихтилат квекай физва? Саида лагъана:

- Чна и пула чи патахъай вири и крар ийидайдаз гуда, чун ихътиндахъ игътияжлу тушни мегер?

- Ам гъикI!, - гъарай акъатна папай. - И пулар чи патай Аллагъдиз хъсан кредит я, - жаваб гана Саида.

Эхъ, - жаваб гана папа, - Аллагъди ваз хийир гурай.

Ацукънавай чкадила гъич къарагъни тавуна Саида а пулар гъевчи кисейриз пайна, ахпа вичин ксарикай садаз тапшурмишна:

«И пулар тухвана фулан, фулан ксарив агакъара».

Къуй Аллагъ Саидал рази хъурай!

КъатIама

ПАЙГЪАМБАРДИН ИРСДАРАР

Алдат ЛАБАЗАНОВ

Мутааллим – Аллагъ патал, Ам чир хъун ва инсанар дуьз рекъел гъун патал чирвилер къачузвай кас я. Ам Пайгъамбардин зIа ирс гвай ксарикай сад я, гъикI лагъайтIа, алимар Пайгъамбардин зIа ирсдарар тирдакай, гъадисдини шагъидвалзава. Пайгъамбарвилдин дережа виридалайни виняй тирдал са шакни алач, гъаниз килигна варисрин дережа къазвайбурун дережани виридалай виняй я.

Мутааллимдин вилик эцигнавай везифаяр ва жува-жув тухвани кIанзавай къайдаяр гзаф ава, гъаниз килигна абуру агъадихъ ганвай категорийриз пай жезва.

1. Мутааллимдивичиннефс, руьгънукъсанрикай михьи авуна кIанда, гъикI лагъайтIа, илим – им рикIяй Аллагъдиз къуллугъ авун ва Адаз мукъва хъун я. Беден ва партал нажасдикай михьи тахъайла мусурмандиз капI турус тежедайвал, рикI нукъсанрикай михьи тахъайла Аллагъдиз ибадат авунни, илим къачунни гъикъикъиди жедач. «Ислам михъвилел бинеламиш жезва»; «Михъивал - диндин са пай я», - лагъанва Пайгъамбарди зIа.

2. Мутааллимди вич и дуьньядин крарикай аслу хъун сергъятламиш хъунихъ чалишмишвална кIанда, вичин фикирар масанихъ алуд тавун патал. «Аллагъди инсандин рикIе къве рикI тунвач». Гъар гъилера хиялар къве патал пай хъайила, адавай гъакъикъат чириз жезвач. Гъавилай лугъуьзва хьи:

Мутааллим вуж я ва ада вичи вич гъикI тухун лазим я?

«Илимди ваз гъич са пайни гудач, эгер вуна вун къылай-къилиз адаз бахш тавуртIа. Гъатта вуна вун адаз къылай-къилиз бахш авуртIани, ада ваз вичин са пай хъайитIани гудайдан инанмишвал авач».

3. Мутааллимди чирвилер къачудайла вичи вич виняй къаз, муаллимдихъ галаз гуьжетарна кIандач, авам азарлуда вичихъ гелкъезвай духтурдиз яб гузвай жуьреда, муаллимдихъни гъакI инанмиш хъана, адаз яб гана кIанда. Чирвилерихъ къекъезвай касди муаллимдин вилик вичи вичи виняй къуна кIандач. Ам ахмакъвал я. Илим – им бахтлувилини ва къутармишвилини себегъ я.

4. Цийиз илим къачуз атанвай касди жуьреба-жуьре ксарин жуьреба-жуьре гафариз яб гана кIандач, гъам и дуьньядин, гъамни ахиратдин илимрикай лугъуз хъайитIани. Ахътин гъалди адан фикирар сад-садак акадарзава. Сифтени сифте ам устазди къалурай дуьз рекъел акъвазна кIанда.

5. Чирвилерихъ къекъезвай касди хъянавай илим вири патарихъай чирна кIанда. Яшар тамам жедайдавай а илим дериндай чиррай.

6. Мутааллимди вичин фикир илимдин са хилел желбна кIандач, ада къайда хвена а илимдин важиблу чкадила башламишна кIанда. Вири илимар чирун патал адан уьмуьр бес тахъун мумкин я, гъаниз килигна вичин вири къуватар гъар хилай къиметлу, важиблу чирвилер къачуниз, Аллагъ чир хъунин рекъе хийир гудай чирвилериз харжна кIанда.

7. Мутааллим вилик галай илим чир тавунамаз, гуьгъуьна авай илимрикай садаз дериндиз гъахъна кIандач. Гъакъикъатда лагъайтIа, илимар къайдадик ква, абурукай садбуру муькуьбуруз рехъ ачухзава. Къайда ва галай-галайвал къиле тухвай касдин чирвилерни вилик фида.

8. И дуьньяда мутааллимдин къилин метлеб хъсан краралди вичи вич михьи авун ва Аллагъдиз мукъва жез чалишмиш хъуня. Девлетар къазанмишун, гъакимвилихъ чалишмиш хъун, юлдашрихъ галаз акъажунар авун хъана кIандач. Эгер Мутааллимдин ниятар михьи яз хъайитIа, адан мурад ар къилиз акъатда – ада ахиратдикай чирвилер къачуда.

9. Мутааллимдиз метлебдиз килигна гъар са илимдин чка чир хъана кIанда, яни къилинди къерехдиндакай чара ийиз чир хъана кIанда.

ГъакIни Мутааллим вичин мукъва-къилияр ва ярар-дустар патал чешне хъана кIанда, ада вичи къачунвай чирвилерал амал авуна кIанда. Адан ниятар михьи хъана кIанда, ийизвай крар Аллагъдик умуд кутуна, Аллагъ патал авуна кIанда, гъакI хъайила адан мурад арни къилиз акъатда.

Виридалайни къилин кар ам я хьи, Мутааллимди вичин муаллимриз ва вичихъ галаз санал чирвилер къачузвайбуруз гуьрметна кIанда, гъакIни чирвилериз ва ктабриз гуьрметна кIанда.

Аллагъди чаз чирвилер къачунин ва хъсан крар авунин рекъе куьмек гурай! Амин.

ЧИР ХЪУН ХЪСАН Я

ТАРИХДИЗ СИЯГЪАТ

Вагъабитар вуч ксар я?

Къурамугъаммад-гъажи РАМАЗАНОВ

Инсанри мукъвал-мукъвал вагъабитар вуч ксар я, абурунни Суннадин агълийрин (агълю-с-Сунна, яни Пайгъамбардин ﷺ, адан асгъабрин ва гъакъикъи имамрин рехъ гъайбур) арада вуч фаркъ ава лугъуз хабар къазва.

Вагъабитар ибур гъа чпин тегъерда таржумаяр ийиз Къуръандинни гъадисрин мана члурзавай ксар я. Абуру мукъвал-мукъвал Къуръанни гъадисар къизва, амма «артухан келимаяр» акъудиз абур гъа чпи кландавал ишлемишзава. Абуру гъа чпи тестикъарзавайдаз аксивалзавай аятар фикир тагана тазва, ахътин гъадисрикай рахайтла, абур зайифбур я лугъуз ишлемишзавач.

Вагъабитар – ибур Къуръандинни гъадисдин мана члурна Исламдиз къеняй къацл гузвайбур я.

Вагъабитри Аллагъдихъ бедендин паяр ава, Ам цаварал Аршдин винел ацукънава, Пайгъамбардивай ﷺ шафат авун тлалабун куфр ва ширк я, адан сурал фин гъарам я лугъуз тестикъарзава. Вагъабитрин фикирдалди, Пайгъамбардин ﷺ твар виниз хкажуналди, адан тарифар авуналди мусурманар дуъз рекъелай алатнава, адаз ﷺ «сеййидуна» лагъай касдикай кафир жезва. Са бязи вагъабитри Мединадин мискиндай Пайгъамбардин ﷺ сур акъудунин месэлани къарагъарзава.

Вагъабитри чпин вахтунда гъаф алимрин, ругъанийрин зияратар, Пайгъамбардин ﷺ мукъва-къилийрин гъатта адан ﷺ папарин сурарни кваз члурна.

Вагъабитри лугъузвайвал, авлиярихъ караматар жедач. Абуру къенвай Пайгъамбардилай гъаклан са ланшуникайни хийир ава лугъуз тестикъарзава. Абуру санал ийизвай зикр, ам бидъа я лугъуз, къадагъа ийизва. Гъатта «Аллагъ, Аллагъ» лугъудай гафарни ишлемишун къадагъа я лугъузва.

Генани вагъабитри тестикъарзава: - ахъайнавай куплар къаза хъувун лазим къевезвач;

- къенвайбурухъ дуъа авун, Аллагъдивай абурун гунагърилай гъил къачун тлалабун къадагъа я;

- мазгъабар герек авач, абарун имамар гъа чун хътин адетдин ксар я, чавайни, гъабурувай хъиз, Къуръандални Суннадал амар авуна къарар акъудиз жедя;

- Къуръан чаз (вагъабитриз – авт.) асгъабрилайни хъсандиз чизва, адан аятриз гъар садавай гъа вичиз чидай тегъерда манна гуз жедя;

- куъгъне диндин ктабрил амар авун дуъз туш;

- алай девирдин мусурманри, ала-тай асиррин бутпересрихъ галаз гекигайла, еке ширк ийизва;

- исламдин пуд лагъай эсирдила башламишна мусурманар гунагъра битмиш хъанва;

- Пайгъамбардиз ﷺ салаватар, мавлидар авай «Далаилу-ль-Хайрат» ктаб клелун къадагъа я;

- экуънин куплунал «аль-Кунут» (Магъдина) дуъа клелун къадагъа я;

- тларикъат шейтандин рехъ, устаз

– бут, адаз икрамзавай мюридар бутпересар я;

- куплунал, «Аттагъият» клелдайла, къалурдай туплунал кивач гатана кланда;

- капл ийидайла, кивачер сад-садавай жезамай къван гъаф къакъудна кланда;

- капл вич къилел са шейни алачиз авуртла хъсан я;

Аллагъди Вичин пайгъамбарризни авлияриз чинебан чирвилер гузвайди туш;

- Къуръандин аятар авай запабар бутар я;

- члехи ксариз къарагъна гъурмет авун, гъурмет авунин лишан яз абурун гъилериз темен гунн къадагъа я;

- члехи гунагъ авур кас гъасятда кафирдиз элкъевезва, гъатта ихътин дуъшуушда папахъ галаз адан никягъни члур жезва;

- зияратрал фин къадагъа я;

- «аль-Фатихла» сура клелдайла гъилер хкажун къадагъа я;

- клегъебрилай агъуз авахъзавай шалварар алукулун къадагъа я;

- куплунилай гуъгуъниз зикирар клелдай ихтияр авач;

- са касди пуд сеферда «тлалакъ» лагъайтла, адан папахъ галаз никягъ члур жезвач;

- Шаъбандин вацра Бараатдин йифиз киватл хъана ибадат авун, дуъаяр клелун гъарам я;

- жуъмядин куплунилай гуъгуъниз нисинин къуд рекъатдин капл авун къадагъа я;

Мадни вагъабитри анжах чеб дуъз рекъел алайбур я, амай мусурманар дуъз рекъел алайбур туш лугъузва. Абурун вилерай тларикъатди Ислам къулухъ члугъазва, имам Гъазалидин «Игъйаъ» ктабдал хъурунарзава. Миърадждин йифиз Пайгъамбардиз ﷺ Аллагъ акунач лугъузва.

Гъина вагъабитар пайда хъайитла, гъана къал-макъал, фитне арадал къевезва. Абуру инсанар сад-садал гъалдарзава, властдин векилар ягъиз рекъизва. Гъа са вахтунда вагъабитри чпи Ислам кивачел ахкъалдарзава, ам михъи хъийизва лугъуз тестикъарзава.

Къатл ама

Кагъфдин асгъабар

(Асгъабур-ль-кагъфи)

Саид-афанди АЛЬ-ЧИРКАВИ

Эвел – алатай нумрада

Дикянуса суварикай хтайла (масадбуру лугъузвайвал, Дядедай хтайла), а жегъилар гъинава лугъуз хабар къуна. Адаз абуру чпин дин гадарна маса дин къабулнава, чебни катна, лагъана жаваб гана. Дикянус 80 агъзур балкланрал алай ксарни галаз абур жагъуриз рекъе гъатна. Хабарар къаз-къаз абур гъа жегъилар ахварал фенвай магъарадал акъатна. Абуру галат хъанвай чубанар хъиз къатканвай, нефесни члугъазвай, чан алайбуруз ухшар тир, гъатта абурун вилерни ахъа тир лугъуда.

кикерни лап яргъи хъанвай. Аллагъ-Таалади икъван йисарилай чпел чан хкида лагъана абурун къилизни къевезвачир. Ихътин бейхабарвилел тажуб хъанвай абуру гишинвал гъиссна ва абурукай сад недай затл къачун патал шегъердиз рекъе твадайвал хъана. Тлуънни ваклан як какадар тавунвай михъиди жагъурна кланзавай, адалайни гъейри, хандикайни къурху тир. Абурун арадай виридалайни акъулдал ва камалдал тафаватлу тир Ямлиха юлдашриз недай затл вичи гъида лагъана шегъердиз рекъе гъатдайвал хъана. Чубандин парталарни алукулна ам шегъердиз рекъе гъатна. Касни фин тийизвай жигъиррай фена ам шегъердин варарив агакъна. Шегъердин варарал адаз – «Ла илагъа илла лагъ, Иса ругъуллагъ»- кхъенвай къацу пайдах акуна.

Дикянусаз магъарадай вичин визирар ракуна. Абуруз гъихътин жаза гудатла лагъана фикир авур члавуз, адан къилиз абур гъана клевун атана. Къванци устларриз эверна магъарадин сивел гъич садавайни чукулуриз тежедай хътин цал эцигиз туна. Магъара цал эцигна клевна - гила гъикл экъечидатла экъечл – лагъана, Дикянус элкъевена хтана. Гъа инал лянетламиш хъайи хандикай сугъбет куътягъ жезва.

Дикянус къена, адан пачагълугъни тарашна, гъадалай гуъгуъниз 300 йис алатна. Вахтар дегъиш хъана: Иса ﷺ пайгъамбардин дин хкаж хъана, гъукуматдин къилени дин гвай кас хъана.

Наджилус дагъда са чубанди хипер хуъзвай, цал эцигна клевнавай магъара акур адаз, марфадикай чуънуъх хъун патал аниз вичин хипер гъализ клан хъана. Ам цал чукулурна магъарадиз гъахъдалди, Аллагъ-Тааладижегъилрин беденра руъгъер хутуна, абур ахварикай кватайбур хъиз къарагъна ацукъна. Абуру акур чубан къудгъун хъана, вилик вичин хиперни кутуна а чкадила катна.

Кагъфидин асгъабри сада-садаз салам гана. Абуруз чпи са йиф ксана акъудайди хъиз авай. Дастамаз къачуда лагъана магъарадай экъечлай абуруз, анал алай буллахда яд амачиз ва тарарни къуранваз жагъана. Абуру а кардал тажуб хъана ва ана вуч хъанватла къил акъат тийиз амай. Абурун чларар къуънерал агакънавай,

Къатл ама

«ПАКА ИЙИДА, ПАКА ИЙИДА...» ЛАГЪАЙ КАСДИ ВИЧИ-ВИЧ АЛЦУРАРНА

Гъадис

ИСЛАМДИН КЪАДАГЪАЯР

Адам РАСУЛОВ

Исламда фалчивал

Мусурманар адатмишунин технологияр

Къе газетрай ва журналрай, телевиденидай ва интернетдай ихътин манадин гзаф малуматар жагъуриз жеда: «къезмай крарикай лугъуда»; «запабар алудда»; «итим хкида»; «тухумдилай запаб алудда» ва масабур. Гъам къвалахдал, гъам хизанда, ва я тахъайтла ярар-дустарин арада татугавилер, азарлувилер хъайила инсанри мукъвал-мукъвал фалчийрин, килигдай ксарин ва екстрасенсрин патав зверзава, гъабурек умуд кутаза, гъабуровай куьмек тлалазва.

Чек килигдай ксар я, фалчийр я, чирвилер авай ксар я лугъуз кеве гъатнавайдаз куьмек гуз гзафбур гъазур я. Инсанар члалахъарун патал абуру аламатдин парталар алукизава, чек ацукънавай чка «суьгърдин шараралди», хашаралди, гъетералди, аламатдин гъайванрин шикилралди ва я маса гъахътин чиркин затларалди

са кас ашукъ жеда» ва масабур. Гъакъикъатда, ни вич хъсан касдай къадач къван? Чун гъамиша са гъиниз ятлани физва, чаз са вуж ятлани клан жезва, чун са низ ятлани хуш жезва.

Гзаф вахтара дишегълияр ахътин «чирвилер авай» ксарин патав итмар себегъ яз физва. Эгер жегил рушар

Виридалайни твар-ван авай ва ишлемишзавай шей запабар я.

Гъарамзадайри чек хъянавай ксар, алакьунар авай ксар я лугъуз, инсанриз квел пехилбуру кез запабарнава, гъакъ хъайила куь крар виликни физвайди туш лугъуз абурун «куьмекдиз» къезва. Куьмекарни

тахъайтла виликамаз гъаник кутунваз жеда.

Ахътин гъарамзадайри хъайитла – хъуй, тахъайтла – ваь принципдай

Мугъаммад Пайгъамбарди ^ﷺ лагъанва: «Фалчидин патав атана, адавай са вуч ятлани хабар къуна ва ада лагъайдан члалахъ хъайи касдин капл Аллагъди яхъцур йикъан къене къабулдач» Бухари

Ас-Салам-фото

Фалчийриз инсандин психология лап хъсан чизва, гъакъ хъайила, абуру клиентдиз хуш къведай гафар лугъузва. Лап умуд атланвай хътин вакъайра фалчийри чпи куьмек гуда лугъуз хиве къазва, инсанриз лагъайтла, чпин мурад ар къилиз акъатун патал абуруз гъикъван пул гайитлани гъайиф къезвач.

члагурзава. Мусурманар хашаралдини цаяралди чпихъ желб ийиз тежедайди чиз, абуру чпин «чулав крара» ислам диндин бязи атрибутика ишлемишзава. Гъабурун члалахъ хъана, гзаф мусурманар шариатди эцигнавай къадагъадилаини кам яна ахътин ксарин патав физва. Адет хъанвайвал, ахътин чкайриз физвайбурун члехи пайни дишегълияр я.

Жедайди ана жеда...

Куьн фалчийрин патав фейиди яни лагъана хабар къурла, гзаф пай дишегълийри фейиди я лагъана жаваб гуда. Фалчийрин патав феийи члехи паяри лагъайтла, абуру лагъай са бязи крар чпин къилелни атана лугъуда. Кар гъа ина я авайди.

Виридалай тажуб жедай кар ам я хъи, фал вегъин виридаз малум тир, гъар гъи касдиз хъайитлани лугъуз жедай гафарилай башламиш жеда. Адет яз фалчийри гъамиша ихътин гафар лугъуда: «Куьн гзаф хъсан инсан я», «куьн яргъа рекъиз фида», «квехъ са рикл тлар жедай кар хъанва», «квел

илчийр акъат тийиз, къвалах вилик тефиз амукайтла, абуруз фалчийри жуьреба-жуьре рецептар теклифзава: са вуч ятлани чилик кутун, шемериз цаяр ягъун ва маса гъахътин крар авун.

Вучиз ийидач къван? Жибиндиз пул къведайла, къилиз къвен тийидай фикир жедач.

Гъуьлуьк галай рушариз лагъайтла, эгер абуру са бязи серенжемар къабул тавуна хъайитла, абур масабур къакъудун мумкин я лугъуда. Дишегълияр лагъайтла, а фалчийрин члалахъ жезва, гъикъ лагъайтла, абуруз чпин гъуьлерин хесетар чизва. Некагъдилай къеце алакъаяр авай итимрин къадарни тлимил туш. Ахътин гунагъ ксарин вилик падни динди – Аллагъдикай кичле хъуни къада, фалчийри ваь.

Фалчийриз инсандин психология лап хъсан чизва, гъакъ хъайила, абуру клиентдиз хушкъведай гафар лугъузва. Лап умуд атланвай хътин вакъайра фалчийри чпи куьмек гуда лугъуз хиве къазва, инсанриз лагъайтла, чпин мурад ар къилиз акъатун патал абуруз гъикъван пул гайитлани гъайиф къезвач.

лагъайтла, абуру жуьреба-жуьрединбур теклифзава.

...Куь къвалевай виридалайни гъевчи ва я члехи хъуьцугъанда твалар ганвай еб ва я маса затл ава, ам кана, чилик кутуна ва я цив вугана къанда. Гъа ик, инсанар члалахъ жедай хътин гъахътин агъзур рецепт фикирзава.

Масабуру лагъайтла, са гъиник ятлани са вуч ятлани кутунва лугъуз, чпихъ члалахъ жезвай ксарив фурагъ эгъуьниз таз, ахпа вичин гъанай са вуч ятлани акуна лугъуз тестикъарзава. Гъарамзадади гъанал гъалт хъана перамдин хилляй са затл вегъеда ва я

къвалахзава. Эгер лагъай гафар къилиз акъатна хъайитла шад хъанвай клиентри абуруз хъсан пишкешар гузва ва адан аламатрикай чпин чир-хчирриз ва къуншийриз ахъайзава. «Тапарар» авурбуру лагъайтла, а кар риклелай алудиз алахъзава, чпел хъсан фалчи гъалтнач лугъуз, хъсандахъ къекъезва.

Гъелбетда, эгер фалчийривай кез инсанрин къилел къезмай крарикай гъикъ хабар жезва лагъана хабар къуртла, абуру им чаз Аллагъдин патай ганвай пай я лугъузва. И кар тестикъарун патал абуру чпин къвалах Аллагъдихъ элкъурнавай дуьайрилай башламишзава. Иллаки мусурманар чпел желб авун патал абуру Къуръан ишлемишзава. Гъаниз килигна инсанар абурун члалахъни жезва. Абуру ахътин ксар Аллагъдин патай пай ганвай ксарикай яз гъисабзава.

Къе фалчи жагъурун виридалайни регъят кар я. Рекламаяр гузвай гъи газет хъайитлани ачуха. Анай кез жегъидай гафар: «Запабар алудзава, тел...»; «Къадар-къисмет гъихтинди жеда тла лугъузва, тел...» гъа ик мад.

Къатл ама

Чечняда

Инсанар ихътин гъарамзадайрикай хуьн патал Чечняда фалчийр авай адресриз рейдар ийиз башламишнава. Яшамиш жезвай ксарин къадардал гъалтайла пуд лагъай чкадал алай Чечнядин Аргун шегъерда ЧР-дин ДУМ-дин, шегъердин администрациядин, чкадин ОВД-дин ва шегъердин медсанчастьдин векилри фалчивилел машгъул жезвайбурул къил члугуна ва абур жавабдарвилин гъакъиндай тагъкимарна.

Чечнядин Муфтий Султан Мирзаеван буйругъдалди Чечняда диндин, чкадин администрациядин, ихтиярар хуьдай органрин векилрикай ибарат тир комиссияр тешкилнава. Абурун хиве чек фалчийр я лугъудайбур ахтармишун тунва. Комиссиядин членар ахътинбурухъ галаз гуьруьшмиш хъана ва абуру тухузвай къвалах Исламдин къанунрихъ галаз къан тийидайдакай лагъана.

ИСЛАМДИН ЖАВАГЪИРАР

Имам АЛ-ГЪАЗАЛИ

Эвел - алатай нумрайра

**Рагъ экъечна рагъ
экидалди жув тухунин
эдеблувал**

Рагъ экъечна, ам цавуз са жидадин къадардин къакъанвилез хкаж хъайила, къве къилин Ишракъ капі ая, адан вахт капі авун хъсан яз гъисабзавачир муддат алатайла алукъзава, и муддат экуьнин ферз куплунилай къулухъ рагъ винидихъ къалурнавайвал хкаж жедалди давам жезва. Югъ тамандаказ малум хъана, йикъан экуьнин вахтунилай тахминан къудай са пай алатайла, суьннет капі «Духла» тамамара.

«Духла» капі къуд, ругуд ва я муьжуьд къиликай ибарат я, ам къве къил, къве къил ийида, и куплуни къилерин къадарар Расуллагъдилай тешпигъ яз къалурнава. Гъар са куплуна хийирлувал ава, амма къалурнавайбурукайкуплуникъилерин къадар кдандайда гзаф къилерикай ибарат яз тамамарда, кдандайда тимил къилерин капі ийида. Экуьнинни нисинин ферз купларин арада винидихъ къалурнавайбурулай алава яз маса куплар авач. Эгер ваз мажал аваз хъайитла, вуна а вахт и къуд амалдал машгъул яз акъуд:

Сад лагъай амал виридалай менфятлу кар я. Им Ислам динда хийир авай илим чирун я. Ам инсанри илим ялугъуз, адазвахт кечирмишзавай машгъулат туш. Хийирлу илим ваз Аллагъ-Тааладикай кичі артухарзавай чирвилер я. И чирвилери ви нукъсанар винел акъудзава; вун илимлу хъана ви раббидиз ибадат авун хъсанарзава; дуьньяда ви вил хъун тимиларна, эхиратда ви вил хъун артухарзава; ви фагъумлувал гегъенш хъана, ваз ви крара авай чірувилерикай хабар жезва ва и чірувилер тикрар тавун патал вуна мукъаятвал ийизва; шайтандин футфачивиликай ва абуру масабур ягъалмишаруникай малум жезва. И ягъалмишаруни чіру къастарин алимар рекъай акъудна, абур Аллагъ Тааладингзафтаканвилек ва ажугъдик кутазава, вучиз лагъайтла ихътин алими чпин дин маса гана дуьньядин шадвилер къачузва, абурун илим чирунин сеbeb чпиз гъакимривай девлетар къачун, вахфадин, етимрин ва кесибрин мал-девлет гъахъсуз нез тарашун ва и кар патал рекъер ва алатар жугъурун я. Абурун гъар йикъан чалишмишвилини къайгъу чпин тварван акъудна чукіурун, инсанрин вилера чпиз артухвал къалурун я, ихътин къайгъуди абур жадувал авуниз, буш гафар рахуниз, къуру гуьжетар ийиз, яцлу гафар гваз къекъуьниз жебир ийизва.

Хийирлу илимдикай чна са къватлал авуна, ам «Диндин илимар цийи хъувун» лугъудай ктабда къалурнава. Эгер вун чирвилерихъ къекъвезвай инсан ятла, а илим чира ва адал

Дуьз рекъин эвел

бинеламиш хъанвай амал ийиз сьайи ая, ахпа а илим масадаз чирна, адаз а чирвилер вичин крара ишлемишуниз эвер це. Ни икі авуртла, а касдиз цаварин пачагълугъда зурбади лугъудай твар гуда, и кардикай Иса пайгъамбарди, адаз салам, шагъидвал ийизва.

Ихътин крарал машгъул хъана, ви дин ва ахлакъ загъирда ва батинда лап тамамвилехъ агакънавайдакай вуна гъисс авуна, ваз азад вахт амукъайтла, ваз хийирлу ви мазгъабдин фикъгъ (Ислам диндин къанунар) чирунал машгъул хъана, деринра авай крар ахтармишна, къериз-къериз гьалтзавай ва ви ибадатда герек

илим чирдай такъат авачирла, вун Аллагъдиз ибадат авунин везифайрал: зикир авунал, Къуръан келунал, теспягъ чіугунал ва капі авунал машгъул хъухъ. И крар тамамарун Аллагъдин лукларин еке дережа ва диндар инсанар физвай дуьз рекъер я, и чіавузни вун бахтлубурун жергеда жеда.

Пуд лагъай амал. Вун мусурманриз хийирлувал ийизвай ва абурун риклер шадарзавай крарал машгъул жезва ва я диндар инсанрин, алим фекъийрин, суфийрин, дин идара ийизвайбурун къуллугъда хъана, абуруз къайгъударвал ийизва, ва я къекъверагрис, кесибриз тлуьн гуз

дикай), и касди анжах ферзер бегъемарзава ва гунагъар къачузвач; - къазанжи къачузвайди (эхиратда), и касди Аллагъдиз мукъавал къачудай крар ва суьннетар вичин гуьгъуьлдалди тамамарзава;

- пай атлуудайди, ибадатда лазим тир лап тимилни и касди къилиз акъудзавач.

Вакай къазанжи къачудайди жедай мумкинвал ваз авачтла, къутармиш жедайди жез алахъ, чалишмиш хъухъ ва мадни чалишмишвал ая, вакай пай атлуудайди тежервал.

Аллагъдин лукларин арада гъар сад и пуд дережадикай са дережада ава.

Сад лагъай дережа. Хушбахтлу, диндар малаикрин дережадихъ агакъай инсан. И дережадихъ инсанрин игътияжар тамамариз куьмек гузвай ва абурун риклер шад ийиз алахъзавай инсан агакъзава.

Къвед лагъай дережа. И дережада а инсан жеда, эгер аданни инсанрин арада жезвай алакъаяр, гъайванринни чан алачир шейэрин ва инсанрин арада авай алакъайриз тешпигъ хъайила, ада инсанриз я хийир, я зарар гузвач.

Пуд лагъай дережа. И дережадин касдин инсанриз алакълу тир гъал, инсанрин ва акърабрин, гуьлягърин, вагъши гъайванрин арада авай гъалдиз ухшар я, инсанри ихътин касдикай са хъсанвални гуьзлемишзавач, амма адан зарардикай мукъаятвал ийизва.

Эгер малаикрин дережадихъ агакъдай мумкинвал ваз авачтла, гъайванрин ва чан алачир шейэрин чкадал жув вегъимир, мадни артух, акърабрин, гуьлягърин ва вагъши гъайванрин чка къамир.

Йикъан экуьнин вахтунда, вун анжах эхиратда менфят гъидай крарал машгъул хъухъ, ва я ви яшайишда ваз герек тир ва абур галачиз ви игътияжар тамамар тежер, амма эхиратдани ваз хийир гудай амалрал машгъулатвал ая.

Нагагъ динди истемишзавай крар инсанрин арада вавай къилиз акъудиз алакъзавачтла ва вавай абурун арада гунагъар къачуникай жув хуьз жезвачтла, инсанрикай желвет хун ваз хъсан я. Желветда ви саламатвал ва къутармиш хун ава. Эгер шайтандин футфади вун желветдани Аллагъ-Таала рази тежер амалдихъ майил ийиз хъайитла, ва ибадатдин жуьреба-жуьре краралди вавай и футфадин эсер басмиш тежез хъайитла вун ксус. Ахвар ви ва чи хъсан гъаларикай сад я, и гъал дяведа магълуб хъана трофейар къачуз тахъай, амма саламат яз амукъай аскердин гъалдиз ухшар я. Вуч угъраш гъал я им, диндин саламатвал патал жуван чан кхудуниз мажбур жезвайла, ахвар къиникъин стха я эхир, ксанвайди вахтуналди чан хкатна, чан алачир са къванциз тешпигъ я.

**Араб чіалай таржума авурди
Тажуддин-гъажи КЪАЗИБЕГОВ я**

Къаті ама

Ас-Салам-фото

къвезвай куьлуь-шуьлуьяр чира, и чирвилер ваз инсанар клеви гъевесри ва къизмишвили къуна гуьжетра авайла, абур баришугъун патал лазим къведа. И машгъулвал вуна винидихъ къалурнавай талукъ ферзер тамамарайдалай гуьгъуьнин ая, вучиз лагъайтла абур (фикъгъ дериндай чирун ва мсб.) фарзу-лъ-кифая я.

Эгер тамамарун къалурнавай вирдар (Къуръан келун, дуьаяр авун ва мсб.), зикирар ви чанди заланвилей ва кагълвилей тавуниз эвер гузватла, чир хъухъ, лянетлу шайтанди ви рикле чинебан тлал тунва, и тлал машгъурвилехъ ва мал-девлетдихъ къанихвал я. Вуна и тлалдикай мукъаятвал ая, тахъайтла шайтанди вакай рахшандар ийиз ва хъуьрез, вун телеф ийида. Эгер вуна яргъл вахтунда вирдар, ибадатдин крар тамамариз жува-жув синагъ авуртла, ваз абур тамамарун, кагълвал ийиз, гъич залан тахъана, аксина яз, дуьздал хийирлу илим чирунин кланивал винел акъатайтла, илим чирунин и кланивилин макъсадни анжах Аллагъ Тааладин разивал ва эхиратдин квал къазанмишун хъайитла, а кар артухан ибадат авунилай гзаф къадар хийирлу я, нагагъ ви ният миьхи яз хъайитла. Ният миьхи туширла, илим чирун авамар рекъай акъуддай, инсанрин квачер цуьдгъуьндай мяден жеда.

Къвед лагъай амал. Ваз хийирлу

алахъзава, ва я, месела, азарлуирал къил чіугвазва, мейит рекъе тваз жанзада иштиракзава. И гъар са кар са бязи суьннат-купларилай хъсан яз гъисабзава, вучиз лагъайтла абурни ибадатдин са бязи хилер я ва и крара мусурманриз куьмек ва абур рази авун ава.

Къуд лагъай амал. Эгер вавай и крарни къилиз акъудиз алакъзавачтла, жуван игътияжар тамамарунал машгъул хъухъ, жуваз ва ви хизандиз муьгътеж тир шейэр къазанмишиз эгечі. Идалди вуна мусурманар секинсуз ийизвач, ви меци, я гъили абуруз зарар гудач, нагагъ гунагъарни хатаяр тавуртла, вуна ви дин хуьда, диндаррин еке дережадихъ вун агакъ тавуртлани, вакай эрчи патан терефдар жеда (яни жегъеннедикай къутармиш хъайиди – тарж.).

Къуд лагъай амалдин дережа диндин лап агъуз тир дережа я, идалай агъуз тир дережа шайтандин чкаяр я. Эгер вун ви дин чукіузавай крарал машгъул хъайитла, я Аллагъдин лукларикай сада зарар гуз хъайитла, вуна ахътин чка къада хъи, Аллагъди яргъазрай адакай, ихътин чка телеф жедайбурун дережа я, игътиятвал ая вун а чкадиз акъатуникай.

Ваз чир хъухъ, гъар сад вичин динда и пуд дережадикай са дережада жезва:

- къутармиш жедайди (жегъенне-

ИЛИМ ХАЗИНА, АДАН КУЪЛЕГАРНИ ГУЗВАЙ СУАЛАР ВА АБУРУКАЙ ХКУДЗАВАЙ МЕНФЯТ Я

ГЪЯДИС

СУАЛ-ЖАВАБ

Келзавайбурун суалриз жавабар ДИУ-дин преподаватель Ашиков Мегъамедрасула гузва

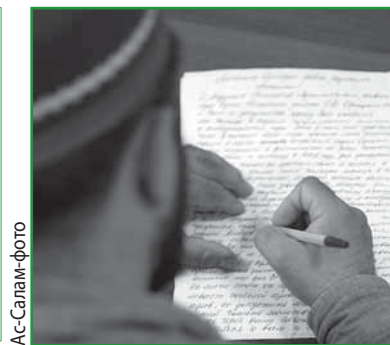
Ас-Салам-фото

– Мейит кафан-ра туниз вичин къайда авани, эгер кафан яз ада гъаждал алукай игърам и ш л е м и ш и з хъайитла?

Кафанрик гъикл кутазватла, гъадакни гъикл кутазва.

– Куьгъне сурарал квалэцигайтла жедани, эгер анаг сурарихъ галай къванерни ама-чир михьи чуьл яз хъайитла?

Ваъ, ихтияр авач, а чка вакъфа ва я гъарим я.

Ас-Салам-фото

8928...7082

– Заз зи имидин руш клан хъанва. Адал эвленмиш хъун гунагъ кар яни? Аялар гъихъ-тинбур жеда?

Гунагъ кар туш, анжах меслят къалурзавач. Талукъ мукъва-къилийрин (эркекни диши) арада шагъват (страсть) тахъунин себеб-далди жезвай аялар зайифбур хъунин хасаратвал ава.

– Сурарал цуьквер эцигайтла жедани?

Ихтияр авач, маса диндал алай ксариз тешпигъ тахъун патал и кар карагъат я. Сурал тарцин таза хел ицигун хъсан я.

– Гъаждин вахтунда Мединадиз атай члавуз, за фикир гайивал, гъажийри (гъабурукай яз зани) Пайгъамбардин мискиндин вилик акъвазна дуьа ийизва. Абурукай садбуру чин мискиндинхъ элкьурна Кябедиз далу гана дуьа ийизва, муькуьбур лагъайтла, акси яз, чин Кябедихъ элкьурна акъваззава. Абурукай вуж гъахъ я?

Пайгъамбардин сурал атанвай касдиз Пайгъамбардинхъ элкьурун ва Кябедиз далу гун хъсан я. Им имам Шафиидин мазгъаб ва маса мазгъабрал алай гзаф алмиринмазгъабя. Пайгъамбардин сурал финни сунна я. Аллагъдин Пайгъамбарди

лагъана: «Зун кьейидалай гъугъуниз зи сурал атай касдиз, чан аламаз зи патав атайдай жезва, гъаждал атана зи патав татай касди заз гъурмет тавурдай жезва».

И кардакай шагъидвалзавай гзаф къадар гъакъикъи гъадисарни ава.

Ас-Салам-фото

Ас-Салам-фото

8928...90 22

– Заз «Къул аглузу» гъикл клелдатла чизвач. За вуч авун лазим я?

«Къул аглузу би раббилъ-Фалакъ...» «Къул аглузу би рабби-н-Нас» Къуръандин эхиримжи сураяр я. Яни и суалда ихтилат Къуръан чируникай физва. И Пак Ктаб анжах муаллимдинхъ галаз (гъада лугъуз, жува тикрар хъийиз) ва я анжах араб гъарфар ва клелиз чирна чириз жеда.

8928...6042

– Ажалсуз кьиникъ авани?

Ихътин суал гун кутугнавач. Ажал вич кьиникъ лагъай члал я.

8928...2209

– Заз чириз кланзава, куплар тийиз сив хуьдай ихтияр авани?

Неинки ихтияр ава, сив хуьн чарасуз я. Анжах ийизвай ибадат тамамди жезвач. Гъар са кардай агъа дуьньяда къилди гъахъ-гъисаб тухуда.

– Зун музыкант я, хизан хуьнин ният аваз заз (къадагъа тавунвай инструментрал) межлисрал гъакъидихъ къугъвадай ихтияр авани?

Килигна, гъихътин межлисралквезкъазанмишиз кланзаватла. Эгер абур къадагъа тавунвай межлисар яз хъайитла, ихтияр ава. Месела, мехъерар къадагъа авунвай межлис туш, амма эгер ана ички ишлемишиз, итимар ва папар санал алаз хъайитла, ахътин мехъерик фин къадагъа я. Ахътин мехъерик физвай гъи касди

хъайитлани вичиз гунагъар къазанмишзава, музыкантдиз лагъайтла, абур машгулар авунай генани гзаф гунагъар къезва.

Ахътин музыкади гунагъар генани гзафарзава. Пайгъамбарди лагъана: «Маса касдиз са гафуналди хъайитлани гунагъ кар ийиз куьмек гайи кас гъа гунагъкарда шерик я».

– Жува гайи садакъа жуваз недай ихтияр авани (яни са низ ятлани садакъа гузва ва гъадахъ галаз санал незва)?

Эгер вуна садакъа гайи кас а кардал нарази туштла, ваз ам недай ихтияр ава.

– Сабязи инсанри виликамаз чпиз сурара чкаяр къазва, гъатта сурар эгъуьнизни гъазурзава. Исламдалди гъакл ийидай ихтияр авани?

Эгер а касди сур эгъуьнзавай чил адан хусусиди яз ва я ам адан иесидивай маса къачунваз хъайитла, ихтияр ава. Эгер а чил вакъфа яз, месела, иеси авачир, уртах сурар яз хъайитла, ихтияр авач.

Гъурметлу газет клелзавайбур!

Гила куь суалар, теклифар редакциядиз

SMS-рин куьмекдалди

8 903 424 56 35 нумрадиз ракъуриз жедайди чна куь риклел хкизва.

Рузнама

ноябрь

дни	утрен.	восх.	обе-денный	после-обед.	вечерн.	ночн.
1	4.41	6.22	11.33	14.20	16.47	18.41
2	4.42	6.23	11.33	14.19	16.46	18.12
4	4.44	6.26	11.33	14.17	16.44	18.10
6	4.47	6.28	11.33	14.15	16.41	18.07
8	4.49	6.31	11.33	14.13	16.39	18.05
10	4.51	6.33	11.33	14.11	16.37	18.03
12	4.53	6.35	11.33	14.09	16.34	18.00
14	4.55	6.38	11.33	14.07	16.32	17.58
16	4.57	6.41	11.34	14.06	16.31	17.58
18	4.59	6.43	11.34	14.04	16.29	17.57
20	5.01	6.45	11.34	14.03	16.27	17.57
22	5.03	6.48	11.35	14.03	16.26	17.56
24	5.06	6.50	11.36	14.02	16.25	17.55
26	5.08	6.52	11.36	14.00	16.23	17.53
28	5.10	6.54	11.37	13.59	16.22	17.52
30	5.12	6.55	11.37	13.58	16.20	17.52

Учредитель
Благотворительный фонд "Путь".
Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редактор
Зулейха ХАНМЕГЪАМЕДОВА

Канонический редактор
Шамиль ОМАРОВ

Верстка
Асият ХАНОВА

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по ЮФО (г. Ростов-на-Дону) – свидетельство о регистрации ПИ № ФС 10-6401 от 15 декабря 2006 г.

Индекс 51325

При перепечатке ссылка обязательна
Газета набрана и сверстана на компьютерной базе «Ас-салам»

Отпечатана в ООО «Дом печати» пр. Акушинского, 20 Заказ № _____

Сдано в печать 12 октября 2008 г.

Тираж 2000 экз.
Адрес редакции:
367015 РД, г. Махачкала, ул. М. Ярагского, 128

Телефон: (8722) 61-00-64

E-mail: info@assalam.ru
web: www.assalam.ru